Четвъртък, 7 април 2022 г.

P9_TA(2022)0128

Положението в Афганистан и по-специално положението с правата на жените

Резолюция на Европейския парламент от 7 април 2022 г. относно положението в Афганистан, и по-специално положението с правата на жените (2022/2571(RSP))

(2022/C 434/14)

Европейският парламент,

— като взе предвид предишните си резолюции относно Афганистан,

— като взе предвид съобщението на талибаните от 7 септември 2021 г. за създаването на служебното правителство на Афганистан,

— като взе предвид Резолюция 2626 (2022) на ООН от 17 март 2022 г. относно удължаването на мандата на мисията на ООН за подпомагане в Афганистан,

— като взе предвид изявлението за пресата на Съвета за сигурност на ООН относно Афганистан от 27 март 2022 г.,

— като взе предвид списъка с 2021 финалисти за наградата „Сахаров“ на Европейския парламент за свобода на мисълта,

— като взе предвид Дните, посветени на афганистанските жени, в Европейския парламент на 1 и 2 февруари 2022 г.,

— като взе предвид изявлението на председателя на делегацията на Европейския парламент за връзки с Афганистан от 23 март 2022 г. относно съобщението на талибаните, че разширяват забраната за достъп до образование, така че да обхване момичетата след шести клас, и свързаното с него изявление на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (ЗП/ВП) от 23 март 2022 г.,

— като взе предвид декларацията на ЗП/ВП от името на Европейския съюз от 28 март 2022 г., в която се призовава за незабавното отваряне на средните училища за момичета,

— като взе предвид Всеобщата декларация за правата на човека,

— като взе предвид Конвенцията на ООН за бежанците от 1951 г.,

— като взе предвид Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените от 1979 г.,

— като взе предвид Глобалния пакт на ООН за безопасна, организирана и законна миграция и Глобалния пакт на ООН за бежанците, които последваха Декларацията от Ню Йорк за бежанците и мигрантите, приета единодушно от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 19 септември 2016 г.,

— като взе предвид тематичните насоки на ЕС относно защитниците на правата на човека, относно насърчаването и защитата на правата на детето и относно насилието срещу жени и момичета и борбата с всички форми на дискриминация срещу тях,

— като взе предвид член 132, параграфи 2 и 4 от своя Правилник за дейността,

А. като има предвид, че Министерството на образованието на талибаните обяви в изявление от 21 март 2022 г., че „се ангажира с правото на образование на всички свои граждани“ и работи за „премахване на всички видове дискриминация“;

Б. като има предвид, че де факто управляващите в Афганистан поеха ангажимент на 15 януари 2022 г. да позволят на момичетата да се завърнат в училище на всички равнища след началото на новата учебна година през втората половина на март 2022 г.;

В. като има предвид, че момичетата в Афганистан трябваше да се завърнат в училище на 23 март 2022 г.; като има предвид, че талибаните удължиха за неограничен период от време забраната за момичета да учат в седми клас и по-нагоре, докато решат какви униформи ще са най-подходящи за такива ученички; като има предвид, че по този начин достъпът до средно образование е отказан на над един милион момичета и че това представлява нарушение на основното право на образование за всички деца, залегнало във Всеобщата декларация за правата на човека;

Г. като има предвид, че Афганистан се нарежда на последно място в световния индекс за жените, мира и сигурността, което го превръща в най-опасната държава за жените; като има предвид, че според специалните процедури на ООН талибанските лидери се опитват да заличат жените и момичетата от обществения живот чрез системна дискриминация и насилие, основани на пола;

Д. като има предвид, че след завземането на страната на 15 август 2021 г. талибаните закриха Министерството по въпросите на жените и възстановиха предишното Министерство по превенция на порока и пропагандиране на добродетелта; като има предвид, че талибаните де факто са отменили всички предишни закони, включително тези за защита на жените, и са наложили строги ограничения върху упражняването на правото на мирни събрания, свободата на изразяване и правото на жените за достъп до работа, образование и здравеопазване; като има предвид, че независимата комисия по правата на човека на Афганистан (AIHRC) беше закрита след завземането на властта от талибаните;

Е. като има предвид, че нова директива забранява на афганистанските жени да пътуват на разстояние над 45 мили (72 км) от дома си, ако не са придружени от мъж, който им е близък роднина; като има предвид, че тази директива следва друга от ноември 2021 г., с която се забранява на телевизионните станции да излъчват програми с участието на жени;

Ж. като има предвид, че мирните протести в защита на правата на жените в Афганистан биват потушавани със сила; като има предвид, че имаше случаи на отвличания на защитници на правата на човека без информация за тяхното местонахождение въпреки многократните призиви за тяхното освобождаване; като има предвид, че лицата, пуснати от арест, продължават да се страхуват за живота си;

З. като има предвид, че ежедневно се съобщава за нарушения на правата на човека, в т.ч. арести, задържане, отвличания, изтезания, заплахи, изнудване, убийства без съд и присъда и нападения срещу защитници на правата на човека и членове на техните семейства; като има предвид, че никой не търси отговорност от извършителите на такива нарушения; като има предвид, че сред защитниците на правата на човека особено засегнати бяха жените; като има предвид, че малцинствените групи, като например хазарската общност, са на прицел в особена степен;

И. като има предвид, че бедността накара афганистанските семейства да уговарят бракове и да вземат зестра за дъщерите си и че се наблюдава увеличение с 500 % на детските бракове в Афганистан след прилагането на забраната за училищата за момичета; като има предвид, че преди завземането на властта от талибаните 35 % от момичетата са били омъжвани, преди да навършат 18 години, а 9 % — преди да навършат 15 години;

Й. като има предвид, че Афганистан има едно от най-високите равнища на детска смъртност в света и че хиляди жени умират всяка година по лесно предотвратими причини, свързани с бременността; като има предвид, че социално-икономическото положение, което вече беше несигурно преди превземането на властта от талибаните, се влоши драстично под тяхното фактическо управление и под въздействието на пандемията от COVID-19, тежките суши и суровата зима;

К. като има предвид, че хуманитарната криза в Афганистан е една от най-бързо влошаващите се кризи в света и засяга непропорционално жените и момичетата; като има предвид, че почти 100 % от афганистанските домакинства, оглавявани от жени, са изправени пред продоволствена несигурност; като има предвид, че новите политики, въведени от правителството на талибаните, засегнаха в огромна степен способността на жените да си изкарват прехраната и ги тласнаха в още по-дълбока бедност, като много от жените, които са глава на семейството си, бяха засегнати особено тежко;

Л. като има предвид, че според доклада на Международната организация по миграция от март 2022 г. над 1,258 милиона афганистанци са избягали от страната си през 2021 г. — два пъти повече, отколкото през последните години; като има предвид, че същевременно броят на вътрешно разселените лица, завръщащи се по домовете си, се е утроил, достигайки рекордните 3,06 милиона връщания през 2021 г.; като има предвид, че в целия регион близо 5 милиона афганистанци остават разселени извън страната си, като 90 % от тях са в Пакистан и Иран;

Четвъртък, 7 април 2022 г.

М. като има предвид, че според Върховния комисар на ООН за бежанците 35 % от жените и момичетата декларират, че се чувстват застрашени от насилие, основано на пола, когато търсят убежище в съседните държави Иран и Пакистан; като има предвид, че едва 70 % от момичетата са записани в училища там, в сравнение с 92 % от момчетата;

Н. като има предвид, че ЕС увеличи подкрепата си за населението, като лансира проекти на стойност над 268,3 милиона евро, насочени към поддържане на образованието, подкрепа за поминъка и опазване на общественото здраве; като има предвид, че тези проекти са част от общия пакет от 1 милиарда евро за подкрепа от ЕС, обявен от Комисията през октомври 2021 г., който включва помощ за бежанците, мигрантите и вътрешно разселените лица и подкрепа за защитниците на правата на човека и организациите на гражданското общество;

О. като има предвид, че според „Репортери без граници“ 231 медии в Афганистан са били ликвидирани, което възлиза на 40 % от всички медии в страната; като има предвид, че 80 % от 6 400-те журналисти, загубили работата си, са жени; като има предвид, че бяха наложени забрани на местни и международни медии, като например BBC, и имаше случаи на арестувани, задържани и бити журналисти;

П. като има предвид, че санкциите срещу свързани с талибаните субекти и физически лица не следва да възпрепятстват финансовите операции, свързани с хуманитарна помощ и предоставянето на основни услуги от неправителствени организации (НПО);

Р. като има предвид, че до 15 август 2021 г. в бившата Република Афганистан жените се реализираха с голям успех на високи позиции като членове на парламента, министри, съдии, губернатори, адвокати и посланици; като има предвид, че талибанските сили насилствено отстраниха легитимни бивши правителствени служители и не включиха жени в новото си де факто непризнато управление; като има предвид, че тези де факто управляващи органи нямат приобщаващо представителство на многообразното общество на Афганистан;

С. като има предвид, че разузнавателните агенции предупредиха, че Афганистан не трябва да се превръща в сигурно убежище за терористични групи от цял свят;

1. изразява дълбока загриженост от хуманитарната криза и кризата с правата на човека, които настъпиха в Афганистан след завземането на властта от страна на талибаните; отново заявява своята непоколебима солидарност и ангажираност към народа на Афганистан; подчертава, че основните права и свободи, с които афганистанският народ се е ползвал през последните 20 години, следва да се зачитат;

2. изразява съжаление относно факта, че положението на жените и момичетата в Афганистан непрекъснато се влошава след превземането от талибаните; осъжда постоянния стремеж на талибаните да заличат жените и момичетата от обществения живот и да отрекат техните най-основни права, включително правото на образование, на работа, на придвижване и на здравеопазване;

3. осъжда най-категорично решението на талибаните да отложат за неопределено време завръщането на момичетата над шести клас в училище, въпреки предишния им ангажимент да позволят на всеки гражданин да получи достъп до образование; настоятелно призовава талибаните да отменят своите решения и ограничения, които са насочени специално към жените и момичетата, и да възстановят отново Министерството по въпросите на жените;

4. подчертава, че достъпът до образование за жените и момичетата трябва да представлява съществено условие от страна на ЕС и неговите държави членки, за по-нататъшен ангажимент към де факто управляващите афганистански органи;

5. призовава талибаните да спазват ангажимента си за гарантиране на правото на образование за всички афганистански граждани, включително жените и момичетата;

6. изразява съжаление относно репресиите на талибаните срещу мирните протести в защита на правата на жените в Афганистан; призовава за незабавното освобождаване на полицейската служителка Алия Азизи, задържана в Херат през октомври 2021 г., както и за освобождаването на всички други активисти за правата на жените, които евентуално са задържани, и за преустановяването на сплашването и тормоза на тези активисти; призовава за прекратяване на тормоза, заплахите и нападенията срещу учители и ученици;

7. призовава де факто управляващите органи да гарантират на всички жени и момичета пълни права и достъп до репродуктивно здравеопазване в целия Афганистан;

8. изразява дълбоката си загриженост, че след превземането на страната от талибаните жените и момичетата са изправени пред повишен риск от експлоатация, включително трафик с цел принудителен брак, сексуална експлоатация и принудителен труд; осъжда насилието, основано на пола, и дискриминацията;

9. призовава де факто управляващите афганистански органи да сформират приобщаващо правителство, което да включва жените в процеса на вземане на решения на всички равнища; настоява, че е необходимо да се разработи нова стратегия на ЕС за Афганистан, която да е адаптирана към положението на жените и момичетата, за да се насърчават конкретно правата на жените и тяхното участие в обществения живот;

10. припомня, че ЕС има твърда позиция относно евентуален политически диалог с талибаните, подчинен на тематични основни критерии за ангажираност въз основа на принципите на спазване на правата на човека за всички граждани и на правовата държава; счита, че от 15 август 2021 г. насам тези критерии непрекъснато се влошават и че това изключва каквото и да било признаване де факто на талибанското правителство;

11. приветства Резолюция 2626 (2022) на ООН, приета на 17 март 2022 г., с която се удължава мандатът на мисията на ООН за подпомагане в Афганистан; призовава ЕС и неговите държави членки да подкрепят мандата на специалния представител на генералния секретар за Афганистан, включително чрез ангажиране с всички съответни афганистански участници и заинтересовани страни, за да се гарантира незабавен достъп до училище за всички ученички;

12. отбелязва разговорите в Осло от януари 2022 г. между европейски и американски длъжностни лица и делегация на талибаните, както и неотдавнашното анулиране от страна на САЩ на преговорите от Доха в отговор на решението на талибаните да не отварят отново училищата за момичета; подчертава, че всички по-нататъшни национални диалози с талибаните трябва да включват представители на афганистанските жени;

13. призовава ЕС и неговите държави членки да подкрепят и защитават лицата, бягащи от Афганистан; отново подчертава необходимостта от гарантиране на статута на афганистанските жени адвокати, лидери на гражданското общество, дейци на изкуството, спортисти и други уязвими лица, особено тези, чийто живот е изложен на риск, като например ЛГБТКИ+ лицата; отново призовава за специална визова програма, подобрени схеми за презаселване и гарантиране на ефективна закрила за афганистанските бежанци;

14. подчертава, че е важно да се обърне внимание на проблема с насилието, основано на пола, пред което са изправени афганистанските жени и момичета в приемащите държави, особено в Иран и Пакистан, както и да се гарантира, че те посещават училище, участват на пазара на труда и имат достъп до здравни услуги, включително в областта на психичното здраве; припомня, че бежанците и транзитно преминаващите лица са особено изложени на риск от насилие, основано на пола; поради това призовава за по-голямо финансиране за хуманитарните организации и агенции, които извършват дейности по защита;

15. призовава държавите незабавно да спрат връщането на лица в Афганистан или в трети държави, където те може да са изложени на риск да бъдат върнати в Афганистан; призовава за внимателно наблюдение на афганистанските граждани, които вече са били върнати, и по-специално на децата;

16. осъжда нарастващия брой сигнали за убийства, тормоз и сплашване на етнически и религиозни малцинства;

17. изразява дълбоката си загриженост, че талибаните отново предоставят сигурно убежище на терористични групи; настоява, че талибаните и де факто управляващите органи на Афганистан трябва да изпълняват своите ангажименти за борба с тероризма;

18. припомня инструкциите си към Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) да предаде на управляващите в Пакистан посланието, че са отговорни за сигурността и стабилността в Афганистан и че трябва да използват влиянието си върху талибаните за постигането на тези цели, включително гарантирането на основни човешки права на афганистанските жени и момичета;

19. отново потвърждава необходимостта ЕС да засили сътрудничеството с държавите от Централна Азия и да насърчи тяхната конструктивна практическа роля за заселването на афганистански бежанци; подчертава, че това сътрудничество не следва да възпрепятства защитата на основните ценности и принципите на правовата държава от страна на ЕС;

Четвъртък, 7 април 2022 г.

20. подчертава, че еманципацията на жените и момичетата ще остане непостижима, докато хуманитарната катастрофа продължава; настоятелно призовава ЕС и неговите държави членки да обърнат внимание на причините за продължаващата хуманитарна криза, като положат всички усилия за увеличаване на хуманитарната помощ, следват съобразен с пола подход, възстановяват ликвидността и поддържат основни социални услуги; призовава за размразяване на афганистанските активи и увеличаване на финансовата подкрепа за програми като помощта от Генерална дирекция „Международни партньорства“ на Комисията, която е съсредоточена върху основните нужди и поминък, и Доверителния фонд за възстановяване на Афганистан на Световната банка; подчертава, че хуманитарното финансиране следва да бъде достъпно чрез функциониращa банкова система и да се предоставя по гъвкав начин на надеждни НПО и местни организации на общности, извършващи дейност в Афганистан, включително местни организации на жените;

21. отбелязва възобновеното минимално присъствие на място на делегацията на Съюза в Кабул с цел координиране на хуманитарната помощ и наблюдение на хуманитарната ситуация; настоятелно подчертава, че това не представлява признаване от ЕС на режима на талибаните;

22. изразява съжаление от факта, че на 31 март 2022 г. международните донори, в т.ч. ЕС и неговите държави членки, обещаха само 2,44 милиарда щатски долара въпреки призива на ООН за 4,4 милиарда щатски долара за нейния план за хуманитарна реакция за 2022 г. с цел предоставянето на хуманитарна помощ в Афганистан; настоятелно призовава Комисията да отпусне подходящи и конкретни средства за програми и проекти в областта на правата на жените и да ги изпълни като част от всеобхватен и дългосрочен ангажимент за подкрепа на правата на човека и правата на жените в Афганистан;

23. настоява, че е необходим безпрепятствен хуманитарен достъп, за да се гарантира, че средствата, за които са поети задължения, действително достигат до засегнатите лица; насърчава ЕС и неговите държави членки да преразгледат и коригират съответно настоящите мерки; припомня, че хуманитарната помощ трябва да бъде неутрална, безпристрастна, хуманна и независима и никога не следва да бъде обвързана с никакви условия; призовава Съвета, Комисията и ЕСВД съгласувано да предават посланието, че предоставянето на хуманитарна помощ не зависи от петте критерия на Съвета за ангажиране с талибаните;

24. призовава ЕС и неговите държави членки, в контекста на проведената на 31 март 2022 г. конференцията на донорите на ООН на високо равнище за подкрепа на хуманитарната реакция в Афганистан, да предприемат по-нататъшни стъпки, за да направят хуманитарната помощ по-прозрачна и ефективна; поради това счита, че е от съществено значение да се осигури достъп до хуманитарно финансиране чрез функциониращa банкова система, за да се предоставят средства на надеждни НПО, работещи в страната;

25. приветства смелостта на момичетата и жените, които участват в протестите; призовава ЕСВД и Комисията да взаимодействат с де факто управляващите органи на Афганистан, за да изискат местонахождението на активистите за правата на жените, за които се счита, че са били задържани и изчезнали, и да призоват за тяхното незабавно и безусловно освобождаване; изисква талибаните незабавно да прекратят тези произволни и извънсъдебни практики и да гарантират свободата на мирни събрания и изразяване;

26. призовава ЕС и неговите държави членки да увеличат подкрепата си за активистите за правата на жените в Афганистан и изцяло да прилагат насоките на ЕС относно защитниците на правата на човека, включително като гарантират търсенето на отговорност за нарушения чрез частно и публично застъпничество по отделни случаи;

27. призовава за това новият специален докладчик за положението с правата на човека в Афганистан да получи достатъчно средства, експертен опит и дипломатическа подкрепа за изпълнението на своя мандат; призовава Съвета на ООН по правата на човека да създаде независима международна анкетна комисия с многогодишен мандат и подходящи ресурси за документиране, докладване и събиране на доказателства за нарушения, включително нарушения на правата на жените;

28. приветства стартирането на Форума на афганистанските жени лидери; призовава Комисията и ЕСВД да спомогнат за организирането на първата международна конференция на афганистанските жени, за да може гласът им да бъде чут в Афганистан и в международен план, да се възстановят мрежите на жените и да се подкрепи работата на Форума на жените лидери в Афганистан по по-приобщаващ начин; подкрепя създаването на афганистанския онлайн университет в изгнание с финансова подкрепа от ЕС;

29. приканва афганистанските парламентаристи, бивши правителствени служители и активисти на гражданското общество, по-специално финалистите за наградата „Сахаров“ за свобода на мисълта за 2021 г., да се ангажират активно с делегацията на Европейския парламент за връзки с Афганистан, съответните комисии и други органи с цел да се гарантира, че политиката на ЕС в подкрепа на Афганистан отговаря на нуждите на афганистанския народ;

30. подкрепя призивите на афганистанското гражданско общество, по-специално на участниците в Дните на афганистанските жени в Европейския парламент, за търсене на отговорност от де факто управляващите афганистански органи за предишните им престъпления и за да не се забравят извършените от тях жестокости;

31. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, Комисията, заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, членовете на парламента на Афганистан, Съвета по правата на човека и на политическото бюро на талибаните в Доха.